

De toekomst tegemoet

Visiestuk
Protestantse Gemeente op Vlieland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding.....	2
Protestantse gemeente op Vlieland: 2020.....	3
De gemeenteleden	3
De gasten.....	3
De eilandbewoners.....	3
Beeld van de gemeente.....	4
Protestantse gemeente op Vlieland: de komende 5 jaren	5
Oud en vertrouwd	5
Nieuwe spiritualiteit.....	5
Huis van inspiratie en bezinning.....	6
De toekomst tegemoet	6
Professionele kracht.....	7
Hoe verder.....	8

Inleiding

Voor u ligt het verslag dat ik heb gemaakt in opdracht van de kerkenraad van de Protestantse Gemeente op Vlieland.

De opdracht was om gesprekken te voeren met verschillende mensen om een visie te ontwikkelen voor de komende 5 jaren.

In november heb ik met 14 mensen een gesprek gevoerd. Het ware allemaal inspirerende en boeiende gesprekken.

Ik was onder de indruk van de mensen zoeken naar een plaats waar hun bestaansvragen ter sprake kunnen worden gebracht. Niet iedereen vindt het (meer) in de bestaande vormen van de kerk maar ze denken wel dat de kerk met nieuwe vormen een belangrijke rol kan vervullen.

Ik wil iedereen bedanken voor de openheid die ik in de gesprekken heb mogen ervaren.

Ik heb de gesprekken vertaald naar een toekomstvisie voor de gemeente.

Door de gevoerde gesprekken is het een visie geworden die ontstaan is door mensen van het eiland.

Trefwoorden uit de gesprekken heb ik in het verslag steeds omkaderd weergegeven.

Een visie geeft richting naar de toekomst, een visie geeft de koers aan die je als gemeente wilt gaan. Dit verslag wil de richting aangeven voor de toekomst van de gemeente.

Maar de weg die je zal gaan ga je niet alleen:

God zal met je meegaan
als licht in je ogen
als hand op je hoofd
en arm om je schouder;
als baken bij ontij en verte die wenkt
als groet op je lippen en hoop in je hart
als stem die je uitdaagt
en woord dat je voorgaat.
Zegenlied van ds. Sytze de Vries

Tineke Klei
november 2020

Protestantse gemeente op Vlieland: 2020

In de kerkelijke gemeente op Vlieland zijn drie hoofdgroepen te onderscheiden maar niet strikt van elkaar te scheiden nl. de gemeenteleden, de gasten en de eilandbewoners. Hieronder worden alle drie kort omschreven. Daarna wordt omschreven hoe het huidige beeld van de gemeente is.

De gemeenteleden

De kerkelijke gemeente is een kleine gemeente. Op de ledenlijst staan rond de 170 personen. Er zijn ongeveer 15 Vlielanders die regelmatig de kerk bezoeken. Daarnaast is er een groep van ongeveer 10 personen die een enkele keer in de kerk komt. De leden zijn allemaal 40 jaar en ouder waarbij de groep 70+ het grootst is. Er zijn nauwelijks kinderen en jongeren in de kerkdienst; alleen in het hoofdseizoen zijn er kinderen van gasten in de kerk. Het is een kleine actieve groep vrijwilligers die het kerkelijk leven op Vlieland overeind houdt.*

De gasten

Een belangrijke groep voor de kerk op Vlieland vormen de gasten. Gasten die zeer regelmatig naar het eiland komen. Een redelijke groep gasten bezoekt op zondag trouw de kerkdienst. Vrijwel altijd zijn er meer gasten dan gemeenteleden in de eredienst.

Zij voelen zich betrokken bij de kerkelijke gemeenschap.

De gasten komen vaak uit verschillende kerkgenootschappen. Omdat er maar één kerk op Vlieland is komen ze op zondag in de Nikolaaskerk.

Ongeveer 80% van alle eilandgasten komt regelmatig, soms meerdere keren per jaar, naar het eiland. De andere 20% zijn vaak eenmalige bezoekers. De gasten die in de huisjes en in de hotels verblijven zijn er in zowel het hoofdseizoen als in het voor- en naseizoen. De gasten in het voor-en naseizoen zijn vooral mensen die hun werkzame leven hebben afgesloten.

De gasten op de camping, veelal gezinnen, zijn er alleen in het hoofdseizoen.

De eilandbewoners

Het eiland telt ongeveer 1100 inwoners. Veel eilandbewoners zijn actief in de toeristensector. Zij zijn 24/7 aan het werk. De druk ligt voor hen in het toeristen seizoen.

De eilanders worden getypeerd als niet kerkelijk maar niet areligieus.

Naar de kinderopvang, de basisschool en het voortgezet onderwijs gaan totaal ongeveer 100 kinderen en jongeren.

Op het eiland is een zorgcentrum.

Beeld van de gemeente

Het huidige beeld van de kerkelijke gemeenschap is onder de mensen die ik bezocht heb, over het algemeen positief. Wat voor iedereen zonder meer vaststaat is dat de kerkelijke gemeenschap een duidelijke plek en functie heeft op het eiland. Een eiland zonder kerk of kerkelijke gemeenschap is niet denkbaar.

Iemand zei: de kerk is de ziel van het eiland.

Mensen van het eiland komen samen in de kerk op kruispunten van het leven. Samen zoekt men troost in een gebouw dat al vele stormen heeft doorstaan.

Dit gebeurt bijv. bij: 4/5 mei herdenking, begrafenissen van dorpsbewoners en het herdenken van de overledenen op oudejaarsavond.

Het bezoeken van alle eilanders bij lief en leed door iemand van de kerk wordt als zeer positief ervaren.

De kerk wordt gezien als een plaats waar levensvragen ter sprake komen.

De Concerten bij kaarslicht worden vaak genoemd als een waardevolle activiteit voor alle eilanders.

Als men dichter bij de kern van de gemeente hoort of heeft gehoord worden er ook wel een paar kritische kanttekeningen gemaakt. Deze hebben bijna allemaal te maken met de kerkelijke organisatie(intern) maar niet op het beeld van de gemeenschap op het eiland (extern).

Uit de gesprekken:

Klein, vaste harde kern, open gemeenschap, intiem, eiland niet kerkelijk maar wel religieus, niet toegankelijk voor iedereen, prachtig gebouw, klein klupje bepaalt alles, iedere zondag dienst, door de week: dooie boel, grote groep gasten, sociale functie, traditioneel, respect, gebouw voor bezinning, altijd koffie naar de dienst, vriendelijk gezicht, naar elkaar omzien, concerten bij kaarslicht

*Voor een verder omschrijving van de gemeente zie het document:
Aangepaste versie Visie Document Nikolaas Kerk, Oktober 2020

Protestantse gemeente op Vlieland: de komende 5 jaren

Waar liggen de kansen voor de kerkelijke gemeente?

Vlieland wordt omschreven als een eiland waar mensen komen voor rust, ruimte en bezinning.

Dit zijn woorden die ook in een kerkelijke gemeenschap belangrijk zijn.

Mensen komen tot rust, er is ruimte voor spirituele vragen en een vindplaats voor inspiratie. Het is bij uitstek de plaats waar de bestaansvragen centraal staan. En iedereen mag komen: de gemeenteleden, de eilandbewoners en de gasten.

Het is de veranderende cultuur waarin wij leven die vraagt om steeds nieuwe manieren voor het omgaan met de bestaansvragen. Oude vormen zijn niet altijd meer passend voor de zoekende mens van deze tijd.

En de zoekende mens woont op Vlieland maar komt ook als gast naar het eiland.

Wil je als kerk op Vlieland van betekenis zijn voor zoveel mogelijk mensen die op het eiland zijn dan vraagt dat om vormen die daarbij aansluiten.

Als kerkelijke gemeente op Vlieland zijn er drie wegen om te gaan:

1. Oud en vertrouwd
2. Nieuwe spiritualiteit
3. Huis van inspiratie en bezinning

Oud en vertrouwd

Bij de eerste mogelijkheid gaat alles verder zoals het nu ook gaat. De kerkdiensten, de begrafenissen, pastoraat voor alle eilanders, bijbelkringen etc. Er ontstaat weinig nieuwe inspiratie. Er zullen geen andere mensen zich aangesproken voelen dan die dat nu ook worden. Er zullen gasten naar de diensten blijven komen maar mensen die je nu niet aanspreekt ontmoet je dan ook niet.

Nieuwe spiritualiteit

De kerk en de kerkzaal ademen een sfeer van traditie. Een traditie waarin mensen geborgenheid vinden met rituelen die gewaardeerd worden. Het verbindt generaties van gelovigen voor ons. In die sfeer en dat bewustzijn worden nieuwe vormen van spiritualiteit en bezinning ontwikkeld. Bijv. bijeenkomsten rond meditatie, bezinning, andersoortige diensten zoals Taizé en Iona.

Bij deze weg staat de zoekende mens centraal en de bijeenkomsten/activiteiten zijn er voor om je als mens te ontwikkelen op het spirituele vlak waarbij levensvragen centraal staan. De kerk wordt een breed georiënteerd pastoraal en spiritueel centrum. In de kerk worden verhalen verteld. Oude verhalen maar ook nieuwe verhalen. De verhalen bieden mogelijkheden om o.a. de relatie met school uit te bouwen bijvoorbeeld rond de christelijke feesten.

De kerkzaal wordt multifunctioneel ingezet. Niet alle bijeenkomsten vinden plaats in het kerkgebouw. Ook op locatie bijv. strand of dijk kunnen activiteiten plaatsvinden maar ook in het filmhuis.

Bij deze vorm verdwijnen de oude vertrouwde vormen.

Huis van inspiratie en bezinning

Bij de derde vorm is in het 'huis van inspiratie en bezinning' ruimte voor zowel oude vertrouwde vormen als nieuwe vormen. Het richt zich op alle mensen op het eiland. Of het gasten, eilandbewoners of gemeenteleden zijn alle activiteiten zijn er voor iedereen.

Mensen kiezen waartoe ze zich aangetrokken voelen. En mensen kunnen ook speciaal naar het eiland komen voor een activiteit.

Mensen worden nieuwsgierig gemaakt en ze ontdekken dat 'huis van inspiratie en bezinning' een plek is waar je mag komen zoals je bent. Een plek voor ontmoeting met jezelf, elkaar en God.

Een plek waar invulling wordt geven aan spirituele vragen en behoeftes. Er is betrokkenheid, een luisterend oor, ontmoeting en inspiratie

De spirituele behoeftes van mensen verschillen; er is daarom ruimte voor zowel de oude vertrouwde vormen als nieuwe/andere vormen. De scheiding zal niet altijd even duidelijk zijn. Zo biedt bijv. de Uiter-ton mogelijkheden om informeel met bewoners in gesprek te gaan over levensvragen bijv. in de huiskamer. Is dat oud of nieuw?

Omdat gasten een belangrijke groep vormen is het goed om daar in de planning rekening mee te houden. Bijv. een activiteit voor kinderen is het meest zinvol in het hoogseizoen.

De basishouding die hierbij past is ruimte voor mensen.

De toekomst tegemoet

Om de toekomst tegemoet te gaan te biedt een 'huis van bezinning en inspiratie' de meeste kansen en mogelijkheden.

Het is de manier om als kerk op Vlieland verder te kunnen.

De kerk wordt dan een spirituele plaats waarin en waaruit op verschillende momenten in het jaar activiteiten plaatsvinden.

De kerk is een plaats:

waar mensen zichzelf ontmoeten bijv. in stilte bijeenkomsten en wandelingen,

waar mensen elkaar ontmoeten bijv. tijdens maaltijden en wandelingen en

waar mensen God ontmoeten bijv. in stilte en in vieringen.

Deze drie: jezelf, de ander en God geven richting om te bouwen aan 'het huis van inspiratie'.

Dan kan er gevierd worden in verschillende soorten diensten, dan is er ruimte voor een

ochtendgebed en een zangmiddag. Dan kan er gedebatteerd worden en kunnen

maatschappelijke thema's besproken worden. Dan kan er een concert bij kaarslicht

plaatsvinden. Dan is er ruimte voor een pastoraal gesprek, een luisterend oor, ontmoeting

en inspiratie. Dan is de kerk iedere dag open.

In 'huis van inspiratie en bezinning' worden mensen geraakt een uitgedaagd.
God en geloof staan daarbij niet altijd centraal maar spelen wel altijd een rol.

Uit de gesprekken:

Meditatieve bijeenkomsten, gespreksgroepen, lezingen, vespers, culturele activiteiten, dat wat er is behouden, pelgrimage, tegengeluid, naar de camping toe (zomers), ander soortige diensten, iets met kinderen in de zomer, samen eten, debatten, concerten, openheid uitstralen, vertrouwenspersoon, laat zien dat je iets te vertellen hebt, bruisend, diensten op verschillende momenten, letterlijk kerk open, kerk inzetten voor het hele eiland, activiteiten i.s.m. filmhuis, inzetten eilanders die iets te vertellen hebben, psychische hulp, opkomen voor sociaal zwakken, verhalen , verbinding

Professionele kracht

Om deze visie te realiseren zijn mensen nodig.

Om zowel oude vertrouwde als nieuw vormen te ontwikkelen kost tijd en energie.

Er zijn mensen die zeggen: Ik wil wel meedenken maar geen kartrekker zijn.

En dat geeft precies aan waar het knelpunt zit. Er zijn veel mogelijkheden voor de kerk op het eiland maar wie gaat het doen? Wie gaat de kar trekken?

Wil het 'huis van inspiratie en bezinning' kans van slagen hebben dan ontkom je er niet aan om een professionele kracht aan te trekken omdat de gemeenteleden dit niet kunnen trekken.

Het kan zowel een universitair als een hbo geschoold iemand zijn. Maar wel iemand die gevoel heeft voor theologie. Iemand die durft te beginnen en doorzettingsvermogen heeft. Die creatief is.

De beroepskracht moet ook het vertrouwen van de kerkenraad krijgen om nieuwe initiatieven uit te proberen.

De mensen die ideeën hebben moeten wel betrokken worden bij het ontwikkelen van 'het huis voor inspiratie en bezinning' zodat het ook hun huis wordt en niet het huis van de beroepskracht.

In de visie is ook ruimte voor vertrouwde vormen van gemeente zijn. De beroepskracht zal ook pastorale bezoeken gaan afleggen bij eilandbewoners. Begravenissen van eilandbewoners vinden meestal plaats in de kerk, ook daar ligt voor de beroepskracht een taak (regie). Tevens verzorgt hij/zij de lessen levensbeschouwing op de basisschool.

Het is niet nodig dat de beroepskracht wekelijks voorgaat in de eredienst. Er zijn voldoende voorgangers die graag een dienst willen leiden op Vlieland. Voor de binding met de gemeente is één keer maand voorgaan op Vlieland wel van belang.

De beroepskracht is er voor alle eilandbewoners en de gasten.

Het is een boeiende functie voor een professionele kracht die wordt uitgedaagd door het eiland, de mensen en door God.

Uit de gesprekken:

In de gemeenschap staan, invoelend vermogen, praktisch, mensen mens, leider, openstaan voor iedereen, woont op Vlieland, creatief, opbouw werker, bezielt, ideeën heeft, levensbeschouwing op school, buiten kaders denkt, visie heeft, begrafenissen, iemand die je vertrouwt, volhouder, toegankelijk, taal van de mensen spreekt, iets op wil bouwen, jong gevoel, aanjager, over grenzen van geloof kijken, in de klei staat, sociaal werker, doorvragen op levensvragen, jongeren aanspreekt

Hoe verder

Dit verslag zal besproken moeten worden in de kerkenraad en met de gemeenteleden.

Als besloten wordt om deze weg te gaan dan komt de volgende fase: het vinden van een professionele kracht.

Er wordt veel van de professionele kracht gevraagd. Er moet dan ook heel gericht gekeken worden waar in het eerste jaar de prioriteiten komen te liggen en vervolgens in de komende jaren. Zodat er gebouwd kan worden aan het 'huis van inspiratie en bezinning'. Het hele huis hoeft gelukkig niet in één jaar worden gebouwd. Geef het dan ook een kans van vijf jaar.